

تشخیص علائم استروس:

شدت علائم فحلی در حیوانات مختلف خیلی فرق می‌کند.
ظهور علائم در تلیسه‌ها واضحتر از گاوهای ماده است.

علائم:

- بی قراری و فعالیت زیاد که موجب تجمع گاوهای دارای فعالیت جنسی می‌شود.
- نعره زدن هنگام جدا شدن از سایر حیوانات
- کاهش میل به غذا و کاهش شیر
- افزایش مختصر (1 درجه) حرارت بدن
- ترشح موکوس شفاف از فرج و لیزابه فحلی
- براقی و رفتگی پوست قاعده دم، گل آلود بودن پهلوها
- پریدن روی سایر گاوها بخصوص پریدن روی سر و گردن گاوهای دیگر
- ایستادن زیر گاوهای دیگر
- Vulva ادماتوز و شل است.

علائم اولیه فعالیت رفتاری فحلی به طور تدریجی آغاز می‌شود و در فاصله 4 تا 24 ساعت بروز می‌کند.
البته متوسط زمان استروس 15 ساعت می‌باشد.
حیوان در چنین حالتی بی قرار و عصبی می‌باشد.
بعضی از گاوهای فحل از بقیه جدا شده و قدم می‌زنند.
منقبض کردن دم با شدت و راه رفتن در حالی که دمشان را بلند کرده‌اند و یک ماده غلیظ و شفاف مخاطی از فرج آنها ترشح می‌شود از علائم فحلی است.

اگر ترشحات گاو به رنگ تیره، شیری یا چرکی باشد نشانه عفونت رحمی یا مهبل می‌باشد. چنین گاو اگرچه فحل است اما شانس باردار شدنش بسیار ضعیف می‌باشد.

– تنها علامتهای واقعی فحلی عبارت است از ایستادن زیر گاوهای دیگر و پریدن روی سر و گردن سایر گاوها.
یک گاو ماده ممکن است در خلال استروس از یکبار تا صدها بار روی گاوهای دیگر سوار شود لیکن طول مدت پرش که مثبت قلمداد شود باید حداقل 5 ثانیه باشد، اما اگر هر دو گاو فحل باشند، این مدت تا 7/5 ثانیه نیز افزایش خواهد یافت.
قابل اطمینان ترین معیار گاو یا تلیسه فحل، این است که حیوان بایستد تا بقیه روی آن بایزند.

– مهمترین علت کاهش باروری در یک گله بخصوص گله‌های بزرگ مشکل تشخیص استروس است. این مشکل اکثراً به این دلیل است که بیشتر گاوها علائم رفتاری مربوط به استروس را شبها نشان می‌دهند.

روشهای مدیریتی تشخیص فحلی:

تشخیص فحلی براساس مشاهده ایستادن حیوان و سواری دادن است.

برای تشخیص بهتر باید موارد ذیل رعایت شود:

1- داشتن سوابق دقیق گاوها در زمان مشاهده و تعیین زمان احتمالی فحلی

2- مشاهده منظم و هر روزه دامها سه بار بمدت 20 تا 30 دقیقه در زمان غیر از شیردوشی

- فعالیتهای فحلی معمولاً در اوایل صبح بین ساعت‌های 2 تا 6 دیده می‌شود و از آنجا که شیردوشی در آن زمان نمی‌باشد، بنابراین ضروری است که مشاهده گاوها بعنوان اولین کار صبحگاهی باشد.

3- ثبت سوابق تمام استروس‌های قبل از تلقیح یا جفت گیری.

- چون تخمک گذاری در گاو 12 ساعت پس از پایان مرحله استروس انجام می‌شود، لذا باید تلقیح را در اواخر مرحله استروس انجام داد.

– به طور خلاصه اگر گاو فعالیت فحلی خود را هنگام صبح نشان بدهد، آنرا به هنگام شب تلقیح می‌کنند و اگر فعالیت فحلی را شب بروز داد، تلقیح آن به صبح روز بعد موکول می‌شود.

– ظرف دو روز بعد از جفت‌گیری، گاوها ترشح مایع مخاطی سفید مایل به زردی از فرج دیده می‌شود که حاوی لکوسیت‌های نوترفیل رحم می‌باشد.

– حدود 48 ساعت بعد از فحلی چه جفت‌گیری انجام شده باشد و چه حیوان جفت‌گیری نکرده باشد، تلیسه‌ها و خیلی از گاوهای ماده **ترشحات خونی** دارند. خون بیشتر از برجستگی‌های آندومتر رحم می‌آید. در نتیجه مشاهده این خونریزی بعد از تلقیح مصنوعی یا طبیعی، به این مفهوم نیست که آبستنی صورت نگرفته است.

– مشاهده خون در ناحیه فرج، روی دم و یا نیمه پشتی بدن گاو یا تلیسه معمولاً به آن معناست که گاو از دو یا سه روز قبل فحل بوده و برای آبستن کردن این گاوها در این چرخه فحلی دیر شده است. با این وجود این تاریخ را یادداشت کرده و دوره فحلی بعدی را تخمین می‌زنیم.

– بعضی گاوها علامت مشخص فحلی را نشان نمی‌دهند ولی فعالیت چرخه‌ای طبیعی دارند این عارضه را **فحلی خاموش (Silent)** می‌گویند.

البته این عارضه ممکن است بیشتر ناشی از ناتوانی صاحب دام در مشاهده علائم باشد تا ناتوانی گاو در نشان دادن علائم.

– در اکثر گاوهای جوان اولین مرحله استروس بعد از زایش بدون علامتهای ظاهری است.

تغییرات تخمدانها در خلال فعالیت سیکلیک:

با شروع بلوغ، رشد و توسعه قابل توجهی در فولیکولهای روی تخمدان بوجود می‌آید. رشد فولیکولی بصورت امواجی در تمام سیکل استروس ایجاد می‌گردد. ولی تنها در خلال مرحله استروس و بلافاصله پس از آن یک یا چند فولیکول رشد سریع یافته، بالغ شده و تخمک گذاری می‌نمایند.

معمولاً بعد از هر فحلی یک فولیکول پاره می‌شود و یک تخمک آزاد می‌شود. ولی تخمک گذاری مضاعف در 4 تا 5

درصد ماده گاوها دیده می‌شود ولی تخمک گذاری سه گانه کمیاب است.

قطر فولیکول گراف رسیده معمولا 2 تا 2/5 سانتیمتر می‌باشد. سایر فولیکولها اغلب تا 1/3 تا 1/5 سانتیمتر رشد می‌نمایند و سپس تحلیل رفته و آترزی می‌شوند. اغلب این فولیکولها همراه با جسم زرد رسیده روی تخمدانها لمس می‌شوند.

جسم زرد از باقیمانده فولیکول پاره شده تشکیل می‌شود به اینصورت که سلولهای فولیکول پاره شده تبدیل به سلولهای لوتئینی شده و جسم زرد تشکیل می‌شود. ساخته شدن کامل جسم زرد در حدود 7 روز پس از اوولاسیون صورت می‌پذیرد که تا روز 17 (یعنی ده روز) به همین وضع باقی مانده تا سرانجام و در صورت عدم آبستنی و لقاح، شروع به تحلیل نماید.

– در گاوهای شیری حدود 60% تخمک گذاریها از تخمدان راست است.

– جسم زرد تولید پروژسترون می‌کند که در کنترل فعالیت سیکلیک تخمدان در گاو نقش کلیدی دارد.